روزنامه شرق

سه‌شنبه ۱۰ بهمن ۱۳۹۶ • ۱۲ جمادی‌الاول ۱۴۳۹ • ۳۰ ژانویه ۲۰۱۸

سال پانزدهم • شماره ۳۰۷۴ • ۱۶ صفحه • ۲۰۰۰ تومان

رئیس قوه قضائیه:

تا احراز اشتباه، کسی حق ندارد به رأی تعرض کند

گروه سیاست: رئیس قوه قضائیه روز گذشته در جلسه مسئولان عالی قضائی با اشاره به هجمه‌های اخیر علیه دستگاه قضائی و به‌ویژه حمله به قضات شریف این دستگاه از طریق تریبون‌های مختلف، گفت: «متأسفانه این روزها هرکس تریبونی ...

صفحه ۲

گفت‌وگو با هادی خانیکی:

انگاره‌ها به جای واقعیت نشستند

گروه زاویه: هادی خانیکی، استاد برجسته ارتباطات اجتماعی، هم تجربه فعالیت در جامعه مدنی را دارد و هم دولت. او هم‌اکنون استاد دانشگاه علامه‌طباطبایی و رئیس هیئت‌مدیره انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی است. در کارنامه او عضویت در شورای...

صفحه ۹

سیاسی‌کاری با بودجه

لابی برای رد بودجه، ۱۰ دقیقه قبل از رأی‌گیری

• صفحه ۴

عکس: سعید گلی، مهر

تیترها

۷۰ هزار شغل، دستاورد ۶ساله احمدی‌نژاد

صفحه ۵

توکلی در نشست شفافیت و رسانه

با ناهنجاری برخورد کنید نه روزنامه‌نگار

صفحه ۳

پایان بیلبوردهای پرحاشیه

صفحه ۱۳

اسعدیان: از هر شکایتی استقبال می‌کنیم

فریادهای احمد نجفی در سازمان سینمایی

صفحه ۱۰

شوک در نیمه‌شب بوشهر

صفحه ۱۴

غلامعلی رجایی مشاور شهردار تهران شد

صفحه ۱۳

سرمقاله

چه کسی مسئول برف‌روبی است؟

حسن سبیلان‌اردستانی . استاد ارتباطات

همیاری‌نکردن اکثر شهروندان در برف‌روبی معابر فرعی، نشان از «بحران مشارکت اجتماعی» در ایران دارد. اگر به این موضوع بحران‌های آلودگی هوا، مصرف بی‌رویه آب، مصرف زیاد غذاهای مضر، اعتیاد و موارد دیگر نیز اضافه شود، مشخص می‌شود شهروندان ایرانی برای «مشارکت‌های اجتماعی» آموزش داده نشده‌اند که در ادامه موضوع مشارکت شهروندان را که می‌توانست یک مشارکت ساده، مفرح و مقدمه‌ای برای مشارکت‌های اجتماعی دیگر باشد، بررسی می‌کنیم. مشارکت participation درگیری ذهنی و عاطفی اشخاص در موقعیت‌های گروهی است که آنان را برمی‌انگیزد تا برای رسیدن به اهداف گروهی، یکدیگر را یاری دهند و در مسئولیت کار شریک شوند. این تعریف دارای سه جزء است: ۱. درگیرشدن ۲. یاری‌دادن ۳. پذیرش مسئولیت. مشارکت خود به دسته‌های گوناگون سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، توسعه و... تقسیم می‌شود که با عنایت به بارش برف بی‌نظیر و سنگین در کشور به «مشارکت اجتماعی» پرداخته می‌شود. ۱- مشارکت اجتماعی شهروندان در موضوع «مدیریت برف‌روبی»: نگاهی کوتاه به وضعیت معابر [پیاده‌رو و خیابان] در این چند روز برفی نشان از آن دارد که شهروندان هیچ فعالیتی درباره مدیریت معابر فرعی نداشته‌اند؛ به این مفهوم که پیاده‌روها غالبا دارای برف و یخ‌زدگی هستند و خیابان‌های فرعی نیز از این شرایط خارج نیست. علت چیست؟ بیشتر شهروندان تصور می‌کنند این وظیفه شهرداری‌هاست که باید همه معابر را از برف و یخ بزدایند و با ماسه و نمک‌پاشی همه معابر را از برف پاک کنند.

ادامه در صفحه ۶

حرف اول

تشکل‌های یک‌بار مصرف

احمد شیرزاد

عرصه سیاست مثل هر عرصه دیگری با رقابت رونق می‌گیرد، همان‌طور که اقتصاد و صنعت در سایه رقابت فعالان اقتصادی و صنعتی روزبه‌روز جامعه را با خدمات و کالاهایی بهتر و ارزان‌تر آشنا می‌کنند. در کار سیاست نیز رقابت سازنده جریان‌های سیاسی عنصر اساسی در ارائه مدیریت بهتر جامعه به‌دست سیاست‌پیشگان است. مثال بسیار ملموس دیگر ورزش است. در سایه یک رقابت سخت بین باشگاه‌های ورزشی و برگزاری مسابقات و لیگ‌های پرهیجان است که ورزش حرفه‌ای در یک کشور شکل می‌گیرد و افتخارآفرین می‌شود. عوامل رقابت‌کننده در عرصه سیاست، احزاب سیاسی هستند. احزاب مشابه باشگاه‌های ورزشی که در سال به کار پرورش ورزشکاران و آماده‌سازی آنها برای رقابت مشغول هستند، باید در تمام سال فعال باشند و چراغ فعالیت خود را روشن نگه دارند. کار احزاب سیاسی در همه جای دنیا نقد و بررسی وضع موجود، تحلیل شرایط سیاسی و اجتماعی کشور و جهان، تولید و ارائه برنامه‌های اصلاحی برای اداره کشور در صورت به‌دست‌گرفتن قدرت و بالاخره پرورش و تربیت مدیران لایق و کارآمد برای عرضه به مردم در رقابت‌های انتخاباتی است. این فرایند کاری حرفه‌ای و تمام وقت است. حزب و جریانی که در فواصل رأی‌گیری‌ها فعالانه چراغ دفاتر خود را روشن نگه می‌دارد و قادر است مجموعه‌ای از اعضا و هواداران پرشور و پرانگیزه را تغذیه فکری کند و بتواند به‌درستی خواست‌ها و علایق مردم را تشخیص دهد و در شعارهای خود بگنجاند، طبیعتا شانس بهتری برای جلب آرای مردم خواهد داشت. هرگز نمی‌توان مجموعه این فعالیت‌ها را چند ماه مانده به انتخابات شروع کرد و انتظار نتیجه مطلوب داشت. این درست مثل آن است که یک باشگاه ورزشی چند هفته مانده به یک رقابت نفس‌گیر تازه به فکر سازماندهی تیم و تهیه تاکتیک مسابقه بیفتد. در چنین شرایطی هرگز نمی‌توان با اتکا به فعالیت ورزشی سالم و قانونمند به پیروزی دست یافت و راهی جز تمسک‌جستن به روش‌های غیرورزشی و اعمال نفوذهای نامتعارف باقی نمی‌ماند. در ایران، با هزاران زحمت از زمان مشروطیت به بعد هاله‌ای از احزاب سیاسی در مقاطع مختلف تاریخی شکل گرفته‌اند و بسیاری از آنها به دلیل شرایط نامساعد محیطی یا پیگیرنبودن خودشان به تجزیه و انحلال کشیده شده‌اند. در دو، سه دهه اخیر، تاریخ سیاسی کشورمان با دو جناح شناخته‌شده اصلاح‌طلب و اصولگرا عجین شده است. شاید در آینده احزاب و جریان‌هایی که به هیچ‌یک از این دو جریان شباهتی نداشته باشند، پدید آیند؛ ولی فعلا ماییم و همین دو جریان سیاسی. شاید برخی از کج‌فکران سیاسی تصور کنند نفی این دو جریان و اضمحلال آنها درهای سعادت را به روی ملت ایران می‌گشاید؛ چنین نیست. اصولگرایان و اصلاح‌طلبان بخواهیم و نخواهیم قریب به سه دهه است که تاریخ سیاسی کشور ما را خوب یا بد، رقم زده‌اند. می‌توان عملکرد هرکدام از این جریان‌ها را به بیرحمانه‌ترین شکل نقد کرد اما نمی‌توان نقش جدی آنها را در تحولات سیاسی ایران نادیده گرفت. به نظر من بهترین رویکرد آن است که مثل همه کشورهای دیگر، به جای آنکه نابودی اصلاح‌طلبان و اصولگرایان را آرزو کنیم. اصلاح عملکرد آنها را درخواست کنیم. می‌توانیم از آنها درخواست کنیم که مسئولانه و جدی با مسائل کشور و مردم برخورد کنند. می‌توانیم از آنها بخواهیم که رقابتی جدی را در دفاع از حقوق و منافع مردم به نمایش بگذارند. می‌توانیم از آنها بخواهیم صادقانه، حرفه‌ای و قانونمند رفتار کنند و با اقشار مختلف جامعه ارتباط سازنده و مستمر داشته باشند تا بتوانند در موقع مناسب از آنها انتظار اعتماد داشته باشند. می‌توانیم از احزاب اصولگرا و اصلاح‌طلب درخواست کنیم که چراغ دفاترشان در تمام سال روشن باشد و عملکرد آنها به‌طور شفاف در معرض دید مردم باشد. اما تا زمانی که جریان‌های دیگری در صحنه کشور، به هر علت، پدید نیامده‌اند، تصورکردنی نیست که از آنها بخواهیم تعطیل کنند و بروند. تا جایی که شواهد نشان می‌دهد، اصلاح‌طلبان در دو دهه اخیر تلاش داشته‌اند تا در بستر فعالیت رسمی حزبی به این وظیفه عمل کنند، البته موانع بسیار جدی به‌ویژه در دولت‌های نهم و دهم، یعنی دوران احمدی‌نژاد، مشکلات جدی در این مسیر ایجاد کرد. بی‌مهری‌های زیادی نیز در این دوران مسیر کار حزبی و سیاسی فعالانه را برای آنها با دشواری‌هایی روبه‌رو کرده است. در مواردی نیز شاید قصورها و تقصیرهایی را بتوان به آنها نسبت داد که اکنون جای تحلیل آن نیست. به هر روی، تصور می‌کنم آنها تلاششان را کرده‌اند تا در عرصه سیاسی کشور ماندگار باشند، به‌روز باشند و از مسیر اصلاح ساختار و دستگاه‌های حکومتی خواست‌های مردم را پیگیری کنند. در دیگر سو، اصولگرایان مسیری باز و فاقد موانع و مشکلات را در پیش داشته‌اند. نه روزنامه‌ای از آنان بسته شده (به غیر از موارد معدود)، نه درهای احزاب آنها پلمب شده است، نه کاندیداهای آنها رد صلاحیت شده‌اند و نه هرگز جلسه‌ای از آنها با هجوم عوامل فشار بر هم خورده است.

ادامه در صفحه ۱۲

یادداشت

با مردم روراست باشیم

سیدمصطفی هاشمی‌طبا

مدتی قبل بحثی میان دکتر محسن رنانی، استاد دانشگاه و اقتصاددان معروف، با حجت‌الاسلام دکتر غلامرضا مصباحی‌مقدم، نماینده پیشین مجلس و از فعالان سیاسی اصولگرا، در برنامه‌ای تلویزیونی صورت گرفت که در فضای مجازی بخشی از آن پخش شده است. دکتر رنانی در بحث یادشده می‌گوید در ۳۵ سال گذشته همه منابع کشور را مصرف کرده‌ایم و برای توسعه منبع دیگری نداریم. در سوی مقابل، حرف آقای مصباحی‌مقدم آن بود که ما الگو نداشتیم و نداشتن الگو باعث وضع فعلی شده است. دکتر رنانی معتقد است ما از انقلاب مشروطه تا انقلاب، ۳۰ میلیارد بشکه نفت استخراج کرده‌ایم و از انقلاب اسلامی تاکنون ۳۵ میلیارد بشکه و نیز آب‌های زیرزمینی را هدر داده‌ایم و نمی‌توان این منابع را برگرداند. اما حجت‌الاسلام مصباحی‌مقدم می‌گوید ما الگو نداشتیم؛ اکنون هم با چه الگویی به توسعه اقتصاد و اشتغال بپردازیم؟ نگارنده دکتر رنانی را انسانی عالم و دلسوخته می‌دانم و یقین دارم که با مطالعه و تحقیق صحبت می‌کند و در درونش اضطراب نسبت به آینده کشور وجود دارد. آقای مصباحی‌مقدم نیز فردی واقع‌بین و منصف است که صرف‌نظر از جناح‌بندی‌ها، او را متعادل یافته‌ام. سخن آن است که تحلیل دو عنصر تفکر و سیاست‌گذاری در جامعه ما چگونه است و آیا راه نجاتی برای اقتصاد کشور متصور است؟ اول از دکتر رنانی شروع می‌کنم. حرف‌های ایشان درباره ازدست‌دادن فرصت‌ها و هدردادن منابع کاملا درست است اما هم‌اکنون با وجود همه کاستی‌ها باز هم منابع فراوانی داریم. مشکل اینجاست که هنوز هم متنبه نشده‌ایم و هدردادن منابع و فرصت‌ها همچنان با شدت بیشتری ادامه دارد. متفکر دلسوخته‌ای مانند دکتر رنانی اینک باید بیشتر به فکر ارائه راه‌حل‌ها باشد، هرچند بیان آنچه بر ما گذشته است، حتما صواب و ضروری است. اما حجت‌الاسلام دکتر مصباحی‌مقدم را چگونه باید دید؟ روحانی اقتصادخوانده و مجلس‌دیده که معتقد است ما الگو نداشتیم. شاید اگر یک فرد ناآشنا به دین و دینداری چنین می‌گفت، حرفش پذیرفتنی بود اما از یک روحانی بعید است که بگوید الگو نداشتیم و حال هم پس از گذشت نزدیک به ۴۰ سال از پیروزی انقلاب اسلامی برای اصلاح وضع موجود بگوید با چه الگویی؟ پیش از انقلاب می‌گفتیم اگر روزانه یک ساعت صداوسیما در دست ما باشد، همه چیز را درست می‌کنیم. سؤال این است که مگر الگو را باید به صورت دربسته از ناکجاآباد برایمان ارسال می‌کردند؟ بهتر است قدری به آسیب‌شناسی رفتار سیاسی و اقتصادی بپردازند. در فقه شیعه، اجتهاد یعنی تلاش و کوشش در کشف حقیقت (احکام). با رد و دفع مکتب اخباری‌گری و حاکمیت اصولیون از زمان مرحوم وحید بهبهانی، موضوع اهمیت‌دادن به عقل از ارکان مهم اجتهاد بوده و به‌این‌ترتیب استنباط عقلانی احکام از قرآن و حدیث و اجماع را مستقر کردند. هرچند به‌تدریج و برحسب برخی نظرات این عقل‌گرایی موقوف به تشخیص روایت سره از ناسره بوده است و نه عقل شخصی تخصصی، زیرا به هر نوع تشخیص عقل تخصصی اتهام قیاس یا استحسان وارد می‌شده و می‌شود و به‌این‌ترتیب یک بار دیگر اخباری‌گری نضج گرفته است. اگر به آیه شریفه «ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین» یا «کلو واشربو و لا تسرفوا» توجه شود، ما به جای آنکه در عمل به این آیه عقل خود را در زمینه‌های مختلف به کار گیریم چنین عمل کرده‌ایم:

«کلوا و اشربوا را تو در گوش کن و لا تسرفو را فراموش کن»

اگر عقل به کار گرفته می‌شد، در مصرف آب کشاورزی و صنعتی اسراف نمی‌شد و الگوی مصرفی کشور برحسب عقل و علم تنظیم می‌شد و با ذخیره‌های آب قابل استحصال تطبیق داده می‌شد. پس در اینجا الگو داشته‌ایم اما عقل به‌کارگیری آن را نداشته‌ایم. در مصرف سوخت به جای کنترل، مصرف آن آزاد گذاشته شده که هرکس به صرف داشتن امکانات مالی هر اندازه بخواهد اسراف کند. آدام اسمیت می‌گوید هر مسرفی دشمن بالقوه جامعه است و هر قناعت‌پیشه‌ای ولی‌نعمت مردم می‌شود. یکی از مواردی که در قرآن به آن سفارش شده، قسط است که به تعریف علما قراردادن هر چیز در جایگاه مناسب است. توجه به قسط در سرزمین که همان آمایش سرزمینی است، در برنامه‌ریزی ما وجود ندارد. مگر در قرآن درباره انفال سفارش نشده است. پس چگونه جنگل‌ها به وضع فعلی درآمده، از آلودگی رودخانه‌ها جلوگیری نکرده و مراتع به نابودی کشانده شد؟ در قرآن آمده «ولا تسب الذین یدعون من دون الله»، «به بت‌ها اهانت نکنید» آیا ما به هر کسی دوستش نداشته‌ایم - و نه حتی دشمنان- دشنام نداده‌ایم؟ در قرآن به موسی(ع) گفته شده «اذهب الی فرعون انه طغی و قولو قولا لینا»، به‌سوی فرعون برو، چراکه طغیان کرده است و با او به زبان ملایم صحبت کن...

ادامه در صفحه ۴

خبر به وقت شرق

به

تلگرام شرق

بپیوندید

@sharghdaily

هیأت حضرت فاطمه الزهرا(س) تهران برگزار میکند:

مراسم سخنرانی و عزاداری به مناسبت ایام شهادت حضرت فاطمه‌الزهرا

موضوع:

سیاست ورزی و حقوق شهروندی زنان از منظر حقوق اسلام و حقوق بشر

سه‌شنبه	۹۶/۱۱/۱۰	خانم دکتر طهماسبی- استادمحترم دانشگاه و حوزه آقای دکتر ناصر مهدوی- استاد محترم دانشگاه
چهارشنبه	۹۶/۱۱/۱۱	خانم دکتر جلودارزاده- نماینده محترم مجلس شورای اسلامی حجه الاسلام دکتر داود فیرحی- استاد محترم دانشگاه و حوزه
پنجشنبه	۹۶/۱۱/۱۲	خانم دکتر سلحشوری-نماینده محترم مجلس شورای اسلامی حجه‌الاسلام دکتر محسن رهامی-استاد محترم دانشگاه و حوزه

زمان: از ساعت ۱۹ تا ۲۱

مکان: کانون توحید تهران، میدان توحید، خیابان پرچم

مقدم عموم برادران و خواهران عزیز را گرامی می‌داریم

همراهان امروز روزنامه شرق

رجوع به صفحه ۲ — LG

رجوع به صفحه آخر — بانک تجارت

رجوع به صفحه ۳ — LONGINES

رجوع به صفحه ۵ — آسیاتک

سازمان آگهی‌ها ۸۸۷۹۲۴۳۴ - ۸۸۱۹۲۸۷۷